

ЗАКОН

О УТВРЂИВАЊУ ДРУГЕ ГАРАНТНЕ ШЕМЕ КАО МЕРА ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДИ УСЛЕД ПРОДУЖЕНОГ НЕГАТИВНОГ УТИЦАЈА ПАНДЕМИЈЕ БОЛЕСТИ COVID-19 ИЗАЗВАНЕ ВИРУСОМ SARS-COV-2

І. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом се уређују услови, поступак, висина и начин обезбеђења средстава за издавање гаранција Републике Србије у вези са гарантном шемом дефинисаном овим законом, критеријуми, услови и начин одобравања кредита од стране банака, извештавање, као и друга питања од значаја за гарантну шему као меру додатне подршке привреди услед продуженог негативног утицаја пандемије болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, са циљем повећања ликвидности привредних субјеката.

Појмови

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следећа значења:

- 1) *банка* – има значење утврђено у закону којим се уређују банке;
- 2) *кредит* – кредит одобрен кориснику од стране банке, у складу са уговором закљученим између банке и корисника кредита, који се обезбеђује гаранцијом у складу са условима прописаним чланом 3. овог закона;
- 3) *кредит за рефинансирање* – је кредит који банка одобрава дужнику ради измирења дела или целог износа обавезе коју дужник има према истој банци по кредитима за ликвидност и обртна средства, као и инвестиционим кредитима, који се обезбеђује гаранцијом у складу са условима прописаним чланом 3. овог закона;
- 4) *намена кредита* који се обезбеђује гаранцијом у складу са овим законом јесте:
 - финансирање ликвидности и обртних средстава;
 - рефинансирање постојећих кредита за ликвидност и обртна средства, као и инвестиционих кредита;
- 5) *рок кредита* - је период одређен уговором о кредиту закљученим између банке и корисника, а који не може бити дужи од 60 месеци од дана пуштања кредита у течај, укључујући и грејс период у трајању од 18 до 24 месеци, осим у случају примене мораторијума и/или других олакшица уведених прописима Народне банке Србије ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу стабилности финансијског система, када се рок отплате кредита продужава за период који је утврђен у складу са тим прописима;
- 6) *дан пуштања кредита у течај* - је најкасније 30 дана од дана одобрења кредита, а најкасније до 31. јула 2022. године;

7) *максимални износ кредита* је износ који је једнак мањем од два износа:

- 30% пословних прихода корисника кредита из 2019. године према званичним финансијским извештајима које је корисник кредита доставио Агенцији за привредне регистре за ту годину или

- износ од 3.000.000 евра (словима: тримилиона евра и 00/100) - за кредите одобрене у еврима, односно износу једнаком динарској противвредности износа од 3.000.000 евра израчунатог на основу званичног средњег курса динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије важећем на дан закључења уговора о кредиту - за кредите одобрене у динарима,

при чему укупан износ кредита који је одобрен на основу Закона о утврђивању гарантне шеме као мера подршке привреди за ублажавање последица пандемије болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 („Службени гласник РС”, број 153/20) и кредита одобреног на основу овог закона не може бити већи од износа, односно прагова прописаних у алинеји првој и другој ове тачке;

8) *валута кредита* - је динар (RSD) или евро (EUR);

9) *гарантна шема* - представља меру подршке привреди путем портфолио гаранција за ублажавање последица пандемије болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 у поступку и на начин дефинисан овим законом;

10) *гаранција* - је портфолио, односно скуп појединачних гаранција Републике Србије, која је безусловна, платива на први позив и издата у корист банака као обезбеђење портфолија банака по кредитима корисника;

11) *осигурани портфолио* - означава у било ком релевантном тренутку укупан уговорени износ главнице кредита покривен гаранцијом Републике Србије, с тим да осигурани портфолио не може ни под којим околностима прекорачити максимални износ гаранције Републике Србије;

12) *појединачна гаранција* - је гаранција која се издаје по портфолију сваке појединачне банке издата по осигураном портфолију сваке појединачне банке.

II. УСЛОВИ, ПОСТУПАК, ВИСИНА И ОБЕЗБЕЂЕЊЕ СРЕДСТАВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ГАРАНЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Члан 3.

Република Србија преузима обавезу да као гарант измири потраживања банака настала по основу одобрених кредита од стране банака за финансирање ликвидности и обртних средстава за кредитирање привреде услед продуженог негативног утицаја пандемије болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, а у складу са овим законом и уговором о гарантовању закљученим између Републике Србије, Народне банке Србије и банака у складу са овим законом.

Гаранција из става 1. овог члана издаје се у корист банака.

Гаранција из става 1. овог члана издаје се као безусловна, без права на приговор и наплата на први позив.

Максимални износ гаранције из става 1. овог члана на нивоу осигураног портфолија износи 128.000.000 евра (словима: стодвадесетосам милиона евра и 00/100).

Република Србија се обавезује да ће обезбедити у буџету за одговарајућу фискалну годину средства неопходна за извршавање обавеза преузетих по основу гаранције из става 1. овог члана.

По портфолију сваке појединачне банке ће се издати појединачна гаранција (у даљем тексту: Појединачна гаранција). Појединачном гаранцијом сматра се уговор из става 1. овог члана потписан са сваком појединачном банком, а тренутак закључења уговора сматра се тренутком издавања Појединачне гаранције.

Максимални дозвољени износ Појединачне гаранције по банкама по гарантној шеми из става 4. овог члана се обрачунава у било ком релевантном тренутку као производ осигураног портфолија појединачне банке, стопе покрића (80%) и стопе максималне гаранције (32%).

Износ по Појединачној гаранцији није обновљив.

**Право на издавање Појединачне гаранције из гарантне шеме
и укупан износ кредита обезбеђених гаранцијом Републике
Србије по гарантној шеми**

Члан 4.

Право на издавање Појединачне гаранције из члана 3. овог закона имају банке за портфолио који садржи кредите за које се у складу са чланом 7. овог закона могу издати гаранције.

Банке могу да за реализацију кредита пласирају износ до 500.000.000 евра (словима: петстотинамилиона евра и 00/100).

**Лица која не могу бити корисници кредита обезбеђеног
гарнцијом из гарантне шеме**

Члан 5.

Лица која не могу бити корисници кредита обезбеђеног гаранцијом из гарантне шеме су:

1) лица која су на дан 31. децембар 2019. године била у тешкоћама и лица која су у статусу неизмирења обавеза у смислу прописа Народне банке Србије на дан 29. фебруар 2020. године;

2) лица која имају доспеле, а неизмирене обавезе по основу пореза у Републици Србији;

3) лица у којима Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе има учешће у власништву преко 50%;

4) корисници чија су дуговања била у статусу неизмирења обавеза или према којима је банка предузела мере реструктурирања у периоду од 12 месеци пре 29. фебруара 2020. године, а у складу са дефиницијом статуса неизмирења обавеза према прописима Народне банке Србије, односно реструктурираног потраживања према прописима Народне банке Србије којима се уређује класификација билансне активе и ванбилансних ставки банака;

5) привредна друштва над којима се спроводи споразумно финансијско реструктурирање у смислу Закона о споразумном финансијском реструктурирању („Службени гласник РС”, број 89/15), над којима се спроводи поступак у смислу Закона о стечају („Службени гласник РС”, бр. 104/09, 99/11-др. закон, 71/12-УС, 83/14, 113/17, 44/18 и 95/18) (претходни стечајни поступак, банкротство, реорганизација) и над којима се спроводи поступак принудне ликвидације у смислу Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС”, бр. 36/11, 99/11, 83/14-др. закон, 5/15, 44/18, 95/18 и 91/19).

Лица која могу бити корисници кредита обезбеђеног гаранцијом из гарантне шеме

Члан 6.

Корисник кредита обезбеђеног гаранцијом из гарантне шеме може бити лице које испуњава критеријуме и услове утврђене овим законом, и то:

1) лице са седиштем у Републици Србији укључујући и пољопривредна газдинства, које је регистровано у Агенцији за привредне регистре и класификовано као предузетник, или микро, мало и средње привредно друштво у складу са законом којим се уређује рачуноводство, као и друго лице које није регистровано у Агенцији за привредне регистре, а има званично објављене финансијске извештаје и класификовано је као предузетник, или микро, мало и средње предузеће у складу са законом којим се уређује рачуноводство;

2) лице са седиштем у Републици Србији, које је регистровано у Агенцији за привредне регистре, а које има пад пословних прихода већи од 20% у 2020. години у односу на исти период у 2019. години;

3) лице коме је у складу са кредитном политиком банке одобрен нови кредит или кредит за рефинансирање постојећег кредита за који Република Србија може гарантовати банци у складу са овим законом.

Критеријум прописан ставом 1. тачка 2) овог члана не односи се на следећа лица: микро, мала и средња предузећа која послују у секторима путничког транспорта, угоститељства, туристичких агенција и хотелијерства у градовима.

III. НАМЕНА И УСЛОВИ КРЕДИТА ЗА КОЈЕ СЕ МОЖЕ ГАРАНТОВАТИ У СКЛАДУ СА ГАРАНТНОМ ШЕМОМ

Кредити за које Република Србија може гарантовати

Члан 7.

Република Србија у складу са овим законом може гарантовати за кредите за финансирање ликвидности и обртних средстава.

Кредити се могу користити и за рефинансирање и превремену отплату недоспелих рата постојећих кредита за ликвидност и обртна средства и инвестиционих кредита у портфолију банке.

Кредити се не могу користити за рефинансирање кредита код других банака.

Услови за обезбеђење кредита у складу са гарантном шемом

Члан 8.

Република Србија може издати Појединачну гаранцију као средство обезбеђења за потраживање банке по уговору о кредиту под следећим условима:

1) да је кредит пуштен у течај најкасније до 31. јула 2022. године;

2) да је рок отплате кредита до 60 месеци од дана пуштања у течај, у који рок је урачунат и грејс-период од 18 до 24 месеци од дана пуштања кредита у течај, осим у случају примене мораторијума и/или других олакшица, уведених прописима Народне банке Србије ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу стабилности финансијског система, када се рок отплате кредита продужава за период који је утврђен у складу са тим прописима;

- 3) да је кредит одобрен у динарима (RSD) или еврима (EUR);
- 4) да је начин отплате кредита у месечним или кварталним ануитетима;
- 5) да каматну стопу одређује банка у складу са својом кредитном политиком, а у износу не већем од једномесечне/тримесечне стопе BELIBOR увећане за 2,75 п.п. (1М/3М BELIBOR + 2,75%) за кредите одобрене у динарима (RSD), при чему употреба једномесечне или тримесечне стопе BELIBOR као променљивог елемента каматне стопе треба да буде усклађена са уговореним начином отплате кредита у месечним или кварталним ануитетима;
- 6) да каматну стопу одређује банка у складу са својом кредитном политиком, у износу не већем од тримесечне стопе EURIBOR увећане за 4,00 п.п. (3М EURIBOR + 4,00%) за кредите одобрене у еврима (EUR);
- 7) да су као инструмент обезбеђења кредита достављене најмање менице корисника и већинског власника корисника, где се под већинским власништвом подразумева директно власништво једнако или веће од 25%;
- 8) да корисник кредита неће исплаћивати учешће у добити (дивиденде), нити повраћај позајмице оснивача у првих годину дана након закључења уговора о кредиту;
- 9) да корисник кредита неће вршити током трајања грејс-периода по кредиту превремену отплату постојећих кредита са истом наменом код било које друге банке, а који нису укључени у осигурани портфолио.

Под условима из става 1. овог члана уговор о кредиту мора бити закључен најкасније до 30. јуна 2022. године.

Под условима из става 1. овог члана кредит мора бити пуштен у течај најкасније до 31. јула 2022. године.

Рок отплате кредита који може бити обезбеђен у складу са гарантном шемом

Члан 9.

Рок отплате кредита је до 60 месеци од дана пуштања кредита у течај, у који је урачунат и грејс-период од 18 до 24 месеци од дана пуштања кредита у течај, осим у случају примене мораторијума и/или других олакшица, уведених прописима Народне банке Србије ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу стабилности финансијског система, када се рок отплате кредита продужава за период који је утврђен у складу са тим прописима.

IV. АЛОКАЦИЈА СРЕДСТАВА ГАРАНТНЕ ШЕМЕ ПО БАНКАМА, ВРСТАМА И ИЗНОСИМА КРЕДИТА КОЈИ МОГУ БИТИ ОБЕЗБЕЂЕНИ ГАРАНЦИЈОМ У СКЛАДУ СА ГАРАНТНОМ ШЕМОМ

Члан 10.

Средства из кредита из ове гарантне шеме, за које Република Србија, у складу са овим законом може гарантовати, могу бити употребљена за:

- 1) нове кредите - у износу не мањем од 35% од укупног износа кредита на који се односи гарантна шема;
- 2) рефинансирање кредита - у износу не већем од 65% од укупног износа кредита на који се односи гарантна шема.

Алокација средстава по банкама се врши на следећи начин:

1) износ до 50% од укупног износа кредита на који се односи гарантна шема, до 250.000.000 евра (словима: двестотинепедесет милиона евра и 00/100) додељује се овим законом, банкама сразмерно тржишном учешћу банака (за кредите у сегменту микро, малих и средњих привредних друштава и предузетника) на дан 28. фебруар 2021. године, за које потребе су се користили званични подаци Народне банке Србије;

2) након што банка достигне 85% искоришћености максималног осигураног портфолија, банка може конкурисати за повећање максималног осигураног портфолија из преосталог износа средстава из гарантне шеме под сходним условима за повећање максималног осигураног портфолија неограничен број пута, с тим да сваки појединачни захтев не може бити мањи од 1.000.000,00 евра (словима: једанмилион евра и 00/100), нити већи од 15.000.000,00 евра (словима: петнаестмилиона евра и 00/100).

Износ Појединачне гаранције из става 2. тачка 1) овог члана дефинише се уговором из члана 12. овог закона.

Анексом уговора из члана 12. овог закона дефинисаће се коначни износ сваке Појединачне гаранције, у складу са ставом 2. тачка 2) овог члана.

Услов за закључивање анекса уговора из става 4. овог члана је да банка достави Министарству финансија извештај о укупном износу осигураног портфолија најкасније до 15. јула 2022. године.

V. ПОСТУПАК УКЉУЧИВАЊА И ИСКЉУЧИВАЊА У ОСИГУРАНИ ПОРТФОЛИО

Члан 11.

Поступак укључивања и искључивања у осигурани портфолио ближе се уређују уговором о гарантовању који у складу са овим законом закључују Република Србија, Народна банка Србије и банке.

VI. УГОВОР О ИЗДАВАЊУ ПОЈЕДИНАЧНЕ ГАРАНЦИЈЕ

Члан 12.

Република Србија, Народна банка Србије и банке закључују у складу са овим законом, појединачни уговор о гаранцији Републике Србије за кредитирање привреде услед продуженог негативног утицаја пандемије болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, односно анекс уговора за кредите алоцираних у складу са чланом 10. став 2. тачка 2) овог закона.

У име Републике Србије уговор из става 1. овог члана закључује Влада.

Уговор из става 1. овог члана нарочито садржи ближе прецизирање: услова под којима кредити могу бити обезбеђени гаранцијом у складу са гарантном шемом утврђеном овим законом у погледу критеријума подобности корисника и критеријума подобности кредита; поступка одобравања и уговарања кредита који могу бити обезбеђени гаранцијом у складу са гарантном шемом утврђеном овим законом; механизма за повећање, односно смањење осигураног портфолија; механизма укључивања и искључивања кредита из осигураног портфолија; рока издавања гаранције у корист банке; услова и поступка за подношење захтева за плаћање по гаранцији издатој од стране Републике Србије у складу са овим законом; рока важења гаранције; извештавања; наплате, као и друга питања од значаја.

Закључењем уговора, односно анекса уговора из става 1. овог члана сматра се да је Република Србија издала Појединачну гаранцију.

Анекс појединачног уговора из става 1. овог члана, Република Србија ће, по добијању комплетне документације закључити најкасније до 30. јуна 2022. године.

Народна банка Србије није гарант и не може имати никаквих обавеза по основу потраживања банака у складу са овим законом и уговором о гаранцији из става 1. овог члана.

VII. КОНТРОЛА РЕАЛИЗАЦИЈЕ

Извештаји које подноси банка

Члан 13.

Банка је дужна да извештава Министарство финансија и Народну банку Србије о реализацији гарантне шеме из овог закона.

Министарство финансија размењује податке са Народном банком Србије о контроли реализације овог закона.

Ближи садржај и рокови за подношење извештаја из става 1. овог члана уређују се уговором из члана 12. овог закона.

Контролу реализације овог закона врши Министарство финансија, уз стручно-техничку подршку Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. Ужице.

VIII. НАДЗОР

Члан 14.

Надзор над применом одредаба овог закона врши Министарство финансија.

IX. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 15.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана 97. тач. 6. и 7. Устава Републике Србије, према којима Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката, систем обављања појединих привредних и других делатности, банкарски и девизни систем, својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Имајући у виду ситуацију која се наставила и у 2021. години у Републици Србији, тј. продужено негативно дејство пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, а како би се омогућило ублажавање економских и финансијских последица, неопходно је предузети додатне мере подршке привреди, к са циљем повећања ликвидности привредних субјеката.

Разлози за доношење овог закона, којим се даље разрађује гарантна шема као мера додатне подршке привреди, има за превасходни и приоритетни циљ да допринесе ублажавању економских и финансијских последица по привреду Републике Србије насталих услед пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2. Повећање ликвидности привредних субјеката кроз механизам гарантовања Републике Србије за кредите које банке одобравају привредним субјектима за финансирање ликвидности и обртних средстава, јесте мера која у себи сублимира изузетно важан и нужан механизам ефеката за лица са седиштем у Републици Србији укључујући и пољопривредна газдинства, која су регистрована у Агенцији за привредне регистре Републике Србије и класификована као предузетник, или микро, мало и средње привредно друштво у складу са законом којим се уређује рачуноводство, као и друга лице која нису регистрована у Агенцији за привредне регистре, а имају званично објављене финансијске извештаје и класификована су као предузетник, или микро, мало и средње предузеће у складу са законом којим се уређује рачуноводство, као и за лица са седиштем у Републици Србији, која су регистрована у Агенцији за привредне регистре, а која имају пад пословних прихода већи од 20% у 2020. години у односу на исти период у 2019. години, затим за микро, мала и средња предузећа која послују у следећим секторима: путнички транспорт, угоститељство, туристичке агенције и хотелијерство у градовима, без обзира на њихов пословни приход у 2020. години, односно за лица којима у складу са кредитном политиком банке буде одобрен нови или рефинансирање постојећег кредита за који Република Србија може гарантовати банци у складу са овим законом, а чија је ликвидност предуслов функционисања привреде Републике Србије.

Пратећи нужност потребе обједињеног и системског реаговања како би се очувао самоодржив и несметан рад привредних субјеката Републике Србије чија је делатност обустављена или битно отежана, након широког и свеобухватног анализирања у пуној координацији са свим релевантним чиниоцима и субјектима привреде Републике Србије, с једне стране и банкарским сектором, с друге стране, констатована је нужна потреба да Република Србија преузме обавезу да, као гарант, измири потраживања банака настала по основу одобрених кредита од стране банака за финансирање ликвидности и обртних средстава за кредитирање привреде с циљем ублажавања негативних економских и финансијских последица пандемије

COVID 19 izazvane вирусом SARS-CoV-2, у пуној транспарентној, контролисаној, активној и условљеној партиципацији банака које су извор финансирања кроз кредитирање привредних субјеката Републике Србије, и уз пуни контролни и надзорни механизам Народне банке Србије у спровођењу ове мере.

Разлози за доношење овог закона садржани су превасходно и у чињеници да је с обзиром на значајан пад прихода у периоду и након ванредног стања и глобалне пандемије ликвидност привреде значајно угрожена, те да је за њену ревитализацију неопходна подршка Републике Србије која се овом мером пружа у најширем обухвату.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У уводним одредбама Предлога закона, у чл. 1. и 2, утврђени су предмет и појмови Предлога закона на начин да се овим предлогом закона ближе уређују услови, поступак, висина и начин обезбеђења средстава за издавање гаранције Републике Србије у вези са гарантном шемом дефинисаном овим законом, критеријуми, услови и начин одобравања кредита од стране банака, извештавање, као и друга питања од значаја за гарантну шему као додатну подршку привреди услед продуженог негативног утицаја на економске перформансе привредних субјеката насталих услед пандемије COVID-19 izazvane вирусом SARS-CoV-2 с циљем повећања ликвидности привредних субјеката.

У чл. 3 - 6. Предлога закона детаљно су утврђени услови, поступак, висина и обезбеђење средстава за издавање гаранције Републике Србије, на начин да се утврђује да Република Србија преузима обавезу да као гарант измири потраживања банака настала по основу одобрених кредита од стране банака за финансирање ликвидности и обртних средстава за кредитирање привреде с циљем ублажавања негативних економских и финансијских последица пандемије COVID 19 izazvane вирусом SARS-CoV-2., Прецизирано је да је гаранција коју издаје Република Србија гаранција која се издаје у корист банака као безусловна, без права на приговор и наплатива на први позив, а да максимални износ те гаранције на нивоу осигураног портфолија износи 128.000.000 евра (словима: EUR стодвадесетосаммилиона и 00/100), чиме је у свему прецизиран режим гарантовања, а који је производ консензуса објективних потреба за реализацију ове мере. Поред тога, како би у свему и банке које су даваоци кредита биле транспарентно осигуране подршком државе утврђено је да се Република Србија обавезује да ће обезбедити у буџету за одговарајућу фискалну годину средства неопходна за извршавање обавеза преузетих по основу те гаранције. Такође, следећи потребу индивидуализације сваког појединачног портфолија за који се гарантује од стране Републике Србије утврђено је да ће се по портфолију сваке појединачне банке издати појединачна гаранција (у даљем тексту: Појединачна гаранција) чији се максимални дозвољени износ по банкама по гарантној шеми обрачунава у било ком релевантном тренутку као производ осигураног портфолија појединачне банке, стопе покрића (80%) и стопе максималне гаранције (32%). Уз то, прецизирано је да се почетком отплате кредита Појединачна гаранција сукцесивно и аутоматски умањује сразмерно умањењу износа главница обезбеђеног портфолија и да износ по Појединачној гаранцији није обновљив како би се механизам гарантовања учинио што ефикаснијим с једне стране, а како би се смањила могућност да се гарантовањем обухвате револвинг кредити и краткорочни кредити до 12 месеци (члан 3).

С циљем прецизирања субјеката који имају право на подношење захтева за Појединачне гаранције Републике Србије из гарантне шеме и укупног износ

кредита обезбеђених гаранцијом Републике Србије по гарантној шеми, као неопходног услова за реализацију гарантне шеме, утврђено је да право на издавање Појединачне гаранције, имају банке, искључиво за портфолио који садржи кредите који испуњавају услове утврђене Предлогом закона и које поднесу захтев за издавање гаранције на начин и под условима предвиђеним овим предлогом закона, с тим да је и ограничен износ реализације кредита од стране банака на начин да је овим предлогом закона, члан 4, утврђено да банке могу да за реализацију кредита пласирају износ до 500.000.000 EUR (словима: EUR петстотинамилиона и 00/100). Уз то, како је нужан предуслов циљаног и наменског реализовања ове гарантне шеме за правна лица која су највише угрожена последицама пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 у делу који се односи на њихову текућу ликвидност утврђено је у чл. 5. и 6. Предлога закона постављање услова и ограничења у односу на то која лица не могу бити корисник кредита обезбеђеног гаранцијом из ове гарантне шеме (лица која су на дан 31. децембар 2019. године била у тешкоћама и лица која су у статусу неизмирења обавеза у смислу прописа Народне банке Србије на дан 28. фебруар 2020. године; лица која имају доспеле, а неизмирене обавезе по основу пореза у Републици Србији; у којима Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе има учешће у власништву преко 50%; корисници чија су дуговања била у статусу неизмирења обавеза или према којима је банка предузела мере реструктурирања у периоду од 12 месеци пре 29. фебруара 2020. године, а у складу са дефиницијом статуса неизмирења обавеза према прописима Народне банке Србије, односно реструктурираног потраживања према прописима Народне банке Србије којом се уређује класификација билансне aktive и ванбилансних ставки банака; привредна друштва над којима се спроводи споразумно финансијско реструктурирање у смислу Закона о споразумном финансијском реструктурирању („Службени гласник РС”, број 89/15), над којима се спроводи поступак у смислу Закона о стечају („Службени гласник РС”, бр. 104/09, 99/11 – др. закон, 71/12 – УС, 83/14, 113/17, 44/18 и 95/18) (претходни стечајни поступак, банкротство, реорганизација) и над којима се спроводи поступак принудне ликвидације у смислу Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС”, бр. 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон, 5/15, 44/18, 95/18 и 91/19); као и која лица могу бити корисник кредита обезбеђеног гаранцијом из гарантне шеме (лице са седиштем у Републици Србији укључујући и пољопривредна газдинства, које је регистровано у Агенцији за привредне регистре и класификовано као предузетник, или микро, мало и средње привредно друштво у складу са законом којим се уређује рачуноводство, као и друго лице које није регистровано у Агенцији за привредне регистре, а има званично објављене финансијске извештаје и класификовано је као предузетник, или микро, мало и средње предузеће у складу са законом којим се уређује рачуноводство; лице коме је у складу са кредитном политиком банке одобрен нови или рефинансирање постојећег кредита за који Република Србија може гарантовати банци у складу са овим законом).

У чл. 7 - 9. Предлога закона утврђени су намена и услови кредита за које се може гарантовати у складу са гарантном шемом како би се постигао ефекат циљане подршке тачно одређеном сегменту привреде Републике Србије који је у највећем делу погођен насталом ситуацијом и чија је ревитализација од приоритетног значаја за привреду Републике Србије. С тим циљем, у члану 7. Предлога закона утврђено је да ће Република Србија гарантовати за кредите за финансирање ликвидности и обртних средстава, и недвосмислено искључена могућност да се кредити за које гарантује Република Србија користе за рефинансирање и превремену отплату недоспелих рата постојећих кредита у портфолију банке и за рефинансирање кредита код других банака. Поред тога, у члану 8. Предлога закона постављени су децидни услови за обезбеђење

кредита у складу са гарантном шемом на начин да се од стране Републике Србије може издати Појединачна гаранција као средство обезбеђења за потраживање банке по уговору о кредиту искључиво и само под условима да је кредит пуштен у течај најкасније до 31. јула 2022. године, да је рок отплате кредита до 60 месеци од дана пуштања у течај, у који рок је урачунат и грејс-период од 18 до 24 месеци од дана пуштања кредита у течај, осим у случају примене мораторијума или других олакшица уведених прописима Народне банке Србије ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу стабилности финансијског система, када се рок отплате кредита продужава за период који је утврђен у складу са тим прописима, да је кредит одобрен у динарима (РСД) или еврима (EUR), да је начин отплате кредита у месечним/кварталним ануитетима, да каматну стопу одређује банка у складу са својом кредитном политиком, а у износу не већем од једномесечне/тримесечне стопе БЕЛИБОР увећане за 2,75% (1М/3М БЕЛИБОР + 2,75 п.п.) за кредите одобрене у динарима (РСД) и у износу не већем од тримесечне стопе EURIBOR увећане за 4,00% (3М EURIBOR + 4,00 п.п.) за кредите одобрене у еврима (EUR), да укупна накнада по кредиту не буде већа од 0,50%, од износа одобреног кредита, да су као инструмент обезбеђења кредита достављене најмање менице корисника и већинског власника корисника, где се под већинским власништвом подразумева директно власништво једнако или веће од 25%, да корисник кредита неће исплаћивати учешће у добити (дивиденде), нити повраћај позајмице оснивача у првих годину дана након закључења уговора о кредиту и да корисник кредита неће вршити током трајања грејс-периода по кредиту превремену отплату постојећих кредита са истом наменом код било које друге банке, а који нису укључени у осигурани портфолио. Овим је у свему конституисао режим који јединствено, свеобухватно и циљано обезбеђује пуну реализацију ефеката који се желе постићи реализацијом овог Предлога закона. Уз то, како је подршка која се пружа овом мером неопходна у кратком року и без могућности одлагања примене исте, с једне стране Предлогом закона је у члану 8. утврђено и да уговор о кредиту који испуњава горе наведене услове мора бити закључен најкасније до 30. јуна 2022. године и мора бити пуштен у течај најкасније до 31. јула 2022. године, док је с друге стране, како би се обезбедила прихватљивост тих кредита за привредне субјекте уз препознавање свих изазова са којима се суочавају у раду као последица пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, чланом 9. Предлога закона утврђено да рок отплате кредита који може бити обезбеђен у складу са гарантном шемом је до 60 месеци од дана пуштања кредита у течај, у који је урачунат и грејс-период од 18 до 24 месеци од дана пуштања кредита у течај, осим у случају примене мораторијума и/или других олакшица уведеног прописима Народне банке Србије ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу стабилности финансијског система, када се рок отплате кредита продужава за период који је утврђен у складу са тим прописима.

Поред тога, у члану 10. Предлога закона утврђена је и алокација средстава гарантне шеме по банкама и износима кредита који могу бити обезбеђени гаранцијом у складу са гарантном шемом као нужан предуслов за њену примену на начин да је утврђено разликовање пласирања нових кредита и сегмент рефинансирања тако да Република Србија у складу са овим предлогом закона може гарантовати за кредите за финансирање ликвидности и обртних средстава за нове кредите, у износу не мањем од 35% од укупног износа кредита на који се односи гарантна шема, а за рефинансирање кредита код којих потраживања доспевају у периоду након дана ступања на снагу овог закона, у износу не већем од 65% од укупног износа кредита на који се односи гарантна шема. Уз то, како би у свему био јасан и транспарентан режим алокације средстава по банкама чиме се уважава критеријум тржишног учешћа, али и потреба ефективности у реализацији, алокација средстава по банкама је,

сходно Закону, извршена тако да је износ до 50%, од укупног износа кредита на који се односи гарантна шема, до 250.000.000 EUR (словима: EUR двестотинепедесетмилиона и 00/100) додељен банкама сразмерно тржишном учешћу банака (за кредите у сегменту микро, малих и средњих привредних друштава и предузетника) на дан 28. фебруар 2021. године, за које потребе су коришћени званични подаци Народне банке Србије, а да након што банка достигне 85% искоришћености максималног осигураног портфолија, банка може конкурисати за повећање максималног осигураног портфолија из преосталог износа средстава из гарантне шеме под сходним условима за повећање максималног осигураног портфолија неограничен број пута, с тим да сваки појединачни захтев не може бити мањи од 1.000.000 EUR (словима: EUR један милион и 00/100), нити већи од 15.000.000 EUR (словима: EUR петнаестмилиона и 00/100). Поред тога, утврђен је режим и след правних аката и поступања кроз који ће се реализовати горе наведени механизам (основи и коначни износ Појединачне гаранције, као и услови за закључивање анекса).

Такође, како је за реализацију овог закона неопходно континуирано, свеобухватно и благовремено праћење осигураног портфолија који је у обухвату гарантовања Републике Србије од стране свих субјеката који су надлежни за реализацију овог Предлога закона, а како је тај сегмент оперативног карактера и подразумева облигаторни режим страна које га реализује, у члану 11. Предлога закона, утврђено је да се поступак укључивања и искључивања у осигурани портфолио ближе уређују уговором о гарантовању који у свему у складу са овим законом закључују Република Србија, Народна банка Србије и банке.

У члану 12. Предлога закона, прецизиран је механизам примене овог Предлога закона кроз закључен уговор о издавању Појединачне гаранције, чији су субјекти, поступак закључивања и битни елементи утврђени овим законом. Наиме, утврђено је да Република Србија, Народна банка Србије и банке закључују, у свему у складу са Предлогом закона појединачни уговор о гаранцији Републике Србије за кредитирање привреде с циљем ублажавања негативних последица услед пандемије COVID – 19 изазване вирусом SARS-CoV-2, односно анекс уговора за кредите алоциране у складу са чланом 10. став 2. тачка 2) овог закона када се за то стекну Предлогом закона утврђени услови, као и да у име Републике Србије тај уговор закључује Влада. Уз то, прецизиран је минимум елемената које тај уговор мора да садржи (услови под којима кредити могу бити обезбеђени гаранцијом у складу са гарантном шемом утврђеном овим законом у погледу критеријума подобности корисника и критеријума подобности кредита; поступак одобравања и уговарања кредита који ће бити обезбеђени гаранцијом у складу са гарантном шемом утврђеном овим законом; механизам за повећање, односно смањење осигураног портфолија, механизам укључивања и искључивања кредита из осигураног портфолија; рок издавања гаранције у корист банке, услови и поступак за подношење захтева за плаћање по гаранцији издатој од стране Републике Србије у складу са овим законом; рок важења гаранције; извештавање; наплата, као и друга питања од значаја). Поред тога, ради осигурања извесности у поступању утврђено је да ће Република Србија издати Појединачну гаранцију банци у року од 15 дана од дана закључења појединачног уговора, као и да ће у случају закључења анекса тог појединачног уговора из Републике Србија, по добијању комплетне документације, банци издати гаранцију најкасније до 31. јула 2022. године.

У чл. 13. и 14. Предлога закона конституисан је и прецизиран начин контроле реализације овог закона и надзор над применом истог. Наиме, контрола реализације конституисана је превасходно кроз режим извештавања, те је утврђена обавеза банке да извештава Министарство финансија и Народну банку Србије о реализацији гарантне шеме из овог закона, с тим да су ближи

садржај и рокови за подношење тих извештаја уређени уговором о гарантовању који је закључен сагласно овом закону. Поред тога, с обзиром на карактер мере утврђене овим закона предвиђено је да је за контролу реализације овог закона надлежно Министарство финансија, а с обзиром на обим и потребу свеобухватног, благовременог и континуираног праћења које захтева проширење капацитета у свим сегментима тог поступања расположивог кадровског капацитета утврђено је да ће ту контролу Министарство финансија вршити уз стручно-техничку подршку Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. Ужице која располаже адекватним стручним и техничким капацитетима неопходним за ову намену. Такође, из наведених разлога утврђено је да надзор над применом овог закона врши Министарство финансија.

Одредбом члана 15. Предлога закона утврђено је ступање на снагу овог закона на начин да исти ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Одређење проблема које је потребно решити

Ликвидност најугроженијих привредних субјеката као што су предузетник, или микро, мало и средње привредно друштво у складу са законом којим се уређује рачуноводство са падом пословних прихода већим од 20% у 2020. години у односу на 2019. годину, и даље је угрожена имајући у виду негативне економске и финансијске последице настале услед пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 у Србији, региону и свету. Имајући у виду неизвесност и локалне и глобалне економске и финансијске изазове, неопходан је наставак предузетих мера подршке привреди које имају за циљ повећање ликвидности привредних субјеката.

Циљеви који се постижу његовим доношењем

Република Србија преузима обавезу да, као гарант, измири потраживања банака настала по основу одобрених кредита од стране банака за финансирање ликвидности и обртних средстава за кредитирање привреде с циљем ублажавања негативних економских и финансијских последица пандемије COVID 19 изазване вирусом SARS-CoV-2, у пуној транспарентној, контролисаној, активној и условљеној партиципацији банака које су извор финансирања кроз кредитирање привредних субјеката Републике Србије, и уз пуни контролни и надзорни механизам Народне банке Србије у спровођењу ове мере. На овај начин, омогућава се несметано кредитирање најугроженијег сегмента домаће привреде чија је ликвидност најзначајније угрожена последицама пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2.

Зашто је доношење акта најбоље за решавање проблема?

Доношење овог закона којим је озакоњено конституисање гарантне шеме која, као мере подршке привреди, има за превасходни и приоритетни циљ ублажавања економских и финансијских последица по привреду Републике Србије насталих услед пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2.

На кога и како ће утицати предложена решења?

Повећање ликвидности привредних субјеката кроз механизам гарантовања Републике Србије за кредите које банке одобравају привредним

субјектима за финансирање ликвидности и обртних средстава, јесте мера која у себи сублимира изузетно важан и нужан механизам ефеката за сва лица са седиштем у Републици Србији укључујући и пољопривредна газдинства, која су регистрована у Агенцији за привредне регистре Републике Србије и класификована као предузетник, или микро, мало и средње привредно друштво у складу са законом којим се уређује рачуноводство, као и друга лице која нису регистрована у Агенцији за привредне регистре, а имају званично објављене финансијске извештаје и класификована су као предузетник, или микро, мало и средње предузеће у складу са законом којим се уређује рачуноводство, а чија је ликвидност предуслов функционисања привреде Републике Србије.

Који су трошкови које ће примена закона изазвати грађанима и привреди посебно малим и средњим предузећима?

Примена закона неће изазвати трошкове грађанима и привреди, штавише, његовом применом се као што је наведено олакшава приступа средствима малим и средњим предузећима и смањује цена задуживања код комерцијалних банака.

Да ли позитивне последице доношења Закона оправдавају трошкове његове примене?

Имајући у виду да се механизам гарантовања Републике Србије за кредите које банке одобравају привредим субјектима за финансирање ликвидности и обртних средстава већ показало као изузетно ефикасан механизам за покретање кредитне активности, очување ликвидности предузећа, позитивне последице оправдавају трошкове његове примене.

Да ли се Законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција?

Очувањем домаће ликвидности домаће привреде, непосредно се штите и ланци вредности, омогућава несметан проток домаћег капитала и спречава криза солвентности која прати кризу ликвидности. У складу са наведеним, умањује се и негативни ефекат на услове за стварање нових привредних субјеката и тржишну конкуренцију који су изазвани економским и финансијским последицама насталим услед пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2.

Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону?

Пратећи нужност потребе обједињеног и системског реаговања како би се очувао самоодржив и несметан рад привредних субјеката Републике Србије чија је делатност обустављена или битно отежана, након широког и свеобухватног анализирања у пуној координацији са свим релевантним чиниоцима и субјектима привреде Републике Србије, с једне стране и банкарским сектором, с друге стране, констатована је нужна потреба да Република Србија преузме обавезу да, као гарант, измири потраживања банака настала по основу одобрених кредита од стране банака за финансирање ликвидности и обртних средстава за кредитирање привреде с циљем ублажавања негативних економских и финансијских последица пандемије COVID 19 изазване вирусом SARS-CoV-2, у пуној транспарентној, контролисаној, активној и условљеној партиципацији банака које су извор финансирања кроз кредитирање привредних

субјеката Републике Србије, и уз пуни контролни и надзорни механизам Народне банке Србије у спровођењу ове мере.

Које ће се мере током примене Закона предузети да би се остварило оно што се доношењем Закона намерава?

Контрола реализације конституисана је превасходно кроз режим извештавања, те је утврђена обавеза банке да извештава Министарство финансија и Народну банку Србије о реализацији гарантне шеме. Уз наведено, а с обзиром на обим и потребу свеобухватног, благовременог и континуираног праћења које захтева проширење капацитета у свим сегментима тог поступања расположивог кадровског капацитета утврђено је да ће Министарство финансија контролу вршити уз стручно-техничку подршку Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. Ужице која располаже адекватним стручним и техничким капацитетима неопходним за ову намену.

V. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За реализацију овог закона биће обезбеђена у буџету Републике Србије за одговарајућу фискалну годину средства неопходна за извршавање обавеза преузетих по основу овог закона.

**ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА
СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ**

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа -
ВЛАДА

Обрађивач - МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

2. Назив прописа

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О УТВРЂИВАЊУ ДРУГЕ ГАРАНТНЕ ШЕМЕ КАО МЕРА ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДИ УСЛЕД ПРОДУЖЕНОГ НЕГАТИВНОГ УТИЦАЈА ПАНДЕМИЈЕ БОЛЕСТИ COVID-19 ИЗАЗВАНЕ ВИРУСОМ SARS-CoV-2

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08 - у даљем тексту: Споразум):

НЕ УСКЛАЂУЈЕ СЕ

- а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа,
- б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,
- в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,
- г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,
- д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

НЕ УСКЛАЂУЈЕ СЕ

- а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
- б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
- г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,
- д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

НЕ ПОСТОЈЕ ПРОПИСИ СА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНО ОБЕЗБЕДИТИ УСКЛАЂЕНОСТ

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

НИСУ, С ОБЗИРОМ НА ТО ДА НЕ ПОСТОЈЕ ПРОПИСИ СА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНО ОБЕЗБЕДИТИ УСКЛАЂЕНОСТ.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

НЕ

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА НИЈЕ БИО ПРЕДМЕТ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЕВРОПСКОМ КОМИСИЈОМ.